

Il destin malsegir da la Catalugna

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

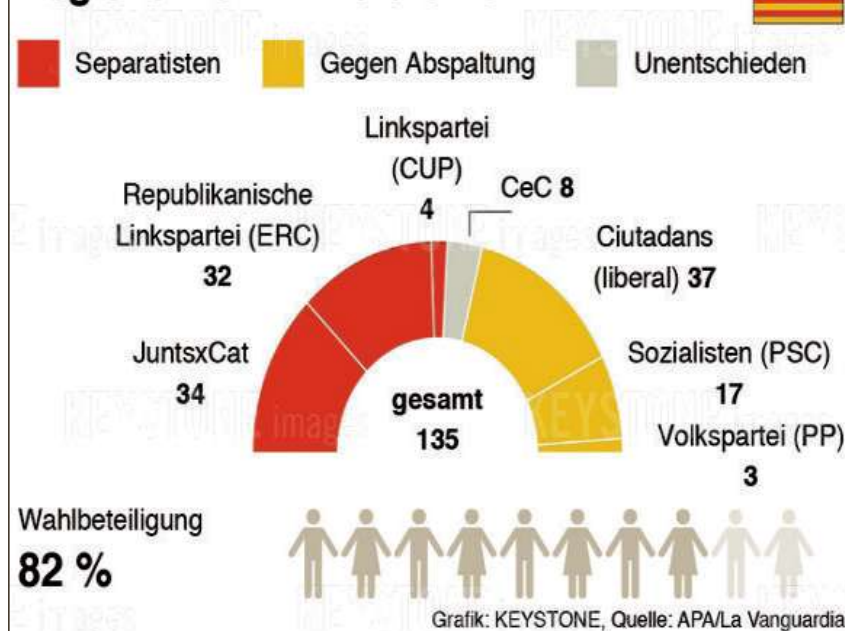
■ **Primminister Mariano Rajoy (Madrid) aveva fixà la gievgia, ils 21 da december per l'elecziun dal parlament catalan. Quai è daventà, e co! 81,94% da l'electorat han elegì ils 135 deputadas e deputads.** Il resultat na correspunda dentant betg a las aspectativas da Rajoy.

«Eine Ohrfeige für Rajoy»: Uschia tuna ina lingia grossa en la «NZZ» dals 23 da december, p. 12. Sia partida na po cun mo trais deputads gnanca pli furmar ina grupp en il parlament catalan; las trais partidas aderentas da l'indipendenza perencunter han cuntanschi ensemen la maiorità assoluta cun 70 deputadas e deputads. Pon lezzas furmar ensemen ina regenza? Quai n'è betg segir. Sch'i na pon sto la Catalugna repeter l'elecziun. Sch'i pon, co statti cun ils dus schefs victurs, in en exil en la Belgia e l'auter en praschun a Madrid? Sche la Catalugna cuntanscha finalmain ina regenza autonoma restan sias cumpetenzas limitadas dal dictat da Rajoy 2010 cunter il statut; lezza situaziun pudess ins midar pir reurmond la costituziun spagnola, pia cun la Partida socialista (PSOE) e cun quella da Rajoy. È la PSOE pronta da far squitsch en lez senn? En «Le Temps» (Genevra) dals 21 da december citescha il schurnalist Richard Werly l'antierur primminister beltg Guy Verhofstadt: «Nus en Flandra avain schlià nos problems cun ils francofons discurrend, tractond, chattond soluziuns. La schliaziun è stada da stgaffir in stadi federal e regiuns cun vastas cumpetenzas. En Spagna ston ins far il medem, crear in stadi federal.» Gea, ins fa beffas da la pitschna Belgia, ma lezza funcziuna.

Da las Føroyar a la Nova Caledonia

L'Uniun europeica na vul tuttina betg intermediar. Werly: «Lezza patescha dal

Regionalwahl in Katalonien

squitsch dal Brexit, da las tensiuns cun la Pologna (...) e cunzunt da l'opposiziun averta da plis stadis commembers cunter in 'precedent catalan' (...). La Rumenia ha da far cun ina minorità ungaraisa d'1,2 umans (6,5% da la populaziun dal pajais); quest na tolerescha perquai betg ch'ins mettia en dumonda cunfins stals. Il Danemarc tema in'influenza sin la votaziun dals 25 d'avrigl 2018 davart l'autodeterminaziun da las Inslas Nursinas (Føroyar). En Frantscha (...) han ils naziunalists cors gist gudagnà las elecziuns regiunalas dals 3 e 10 da december cun 41 dals 63 mandats; da november 2018 duain ins arranschar in referendum d'autodeterminaziun en la Nova Caledonia.» Lezza è ina da las «poussières dans l'océan» (Charles de Gaulle dixit) che vanzan a la Frantscha da ses vast imperi d'ina giada. I sa tracta d'in «archipel dal Pacific dal sidvest, pauc a nord dal Tropic

dal sid, a var 1500 km da la riva da l'Australia, (...) cun 18'756 km² e 268'767 olmas (...). Las activitads economicas degnas da vegnir menziunadas èn l'extracziun dal nichel ed il turissem*. La populaziun è cunzunt indigena (40,1%) ed europeica (27,2%); ella survegn in dretg che la Spagna na vul betg conceder a «ses» Catalans. Lombardia e Veneto han vuschà ils 23 d'october per autonomias rinforzadas. Noss vischin, il Tirol dal sid, è da ditg autonom, sco era las Açores e Madeira amez l'oceano. Werli citescha in anteriur commember cors dal parlament europeic: «Uss èsi il temp da las autonomias e na quel da las independenzas.» Ma Rajoy n'è betg abel da cuntanscher quai; el sa mo permalar ils Catalans.

* Istituto Geografico De Agostini (ed.), *Calendario Atlante De Agostini 2018*. Novara 2017 (www.geo4map.it), p. 594, chavazzin «Francia».